

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
8 päivänä syyskuuta 2016¹

Asia C-365/15

**Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen
vastaan
Hauptzollamt Bielefeld**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Finanzgericht Düsseldorf (Düsseldorfin verotuomioistuin, Saksa))

Tulliliitto ja yhteinen tullitariffi — Tuontitullin palauttaminen — Polkumyynnitullin käyttöönotosta annetun asetuksen pätemättömyys — Tullikoodeksin 241 artiklan pätevyys — Tullikoodeksin sovellettavuus — Velvollisuus maksaa korkoa

1. Kun unionin tuomioistuin totesi Kiinasta ja Vietnamista peräisin olevien jalkineiden tuontia koskevan polkumyynnitullin käyttöönotosta annetun asetuksen² pätemättömäksi ja kyseisten polkumyynnitullien periminen kumottiin, Saksan tullihallinto palautti tuontiyrityksen perusteettomasti maksamat määrät. Tullihallinto ei suostunut kuitenkaan maksamaan palautetusta määrästä korkoja, joita asianomainen yritys vaati maksamansa määrän maksamispäivästä lähtien.
2. Tuontiyrityksen ja Saksan tullihallinnon välinen riita on tullut Finanzgericht Düsseldorfin (Düsseldorfin verotuomioistuin, Saksa) ratkaistavaksi, ja Finanzgericht Düsseldorf pyytääkin unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua asiaa koskevan unionin oikeuden tulkinnasta.
3. Tullihallinto kieltäytyi maksamasta korkoja ja perusteli kieltäytymistään yhteisön tullikoodeksin³ 241 artiklalla, luettuna yhdessä kansallisen oikeussäännön kanssa, jonka mukaan korkoja alkaa kertyä vasta siitä päivästä lähtien, jona niitä on vaadittu tuomioistuimessa. Saksan viranomaisten mukaan molempien oikeussääntöjen soveltaminen yhdessä puolsi tuontiyrityksen vaatimuksesta kieltäytymistä.
4. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on vahvistettu johdonmukaisesti yleisenä periaatteena, että jos hallintoviranomaisen on palautettava unionin oikeuden vastaisesti keräämänsä tulot, palautettaviin määriin on lisättävä korot perusteettoman maksun suorittamispäivästä lähtien. Tullikoodeksin 241 artiklan mukaan tulliviranomaisen ei tarvitse kuitenkaan maksaa korkoa palauttamilleen tuontitulleille (tietyin reunaehdoin).
5. Ennakkoratkaisumenettelyn keskiössä on lähinnä yleissäännön (korot on maksettava) ja erityissäännön (korkoja ei makseta) välinen jännite, ja menettelyssä on tuotu esiin, että tullikoodeksin 241 artikla saattaa olla pätemätön, sillä se voi olla vastoin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettua unionin oikeuden yleistä periaatetta.

1 — Alkuperäinen kieli: espanja.

2 — Lopullisen polkumyynnitullin käyttöönotosta tiettyjen Kiinan kansantasavallasta ja Vietnamista peräisin olevien sellaisten jalkineiden tuonnissa, joiden päälliset ovat nahkaa, ja kyseisessä tuonnissa käyttöön otetun väliaikaisen tullin lopullisesta kantamisesta 5.10.2006 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1472/2006 (EUVL 2006, L 275, s. 1).

3 — Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi).

6. Riita-asia tuo mieliin kymmenien vuosien takaisen kiistan lakimääräisistä koroista eli koroista, joista ei ole sovittu osapuolten välillä vaan joista on säädetty laissa. Korvoja käsittelevästä Pauluksen vanhasta teoksesta *Fiscus ex suis contractibus usuras non dat, sep ipse accipit*⁴ poimitun ja Digestassakin toistetun otteen kaikuja voidaan erottaa vieläkin säädösteksteissä, joissa sovelletaan kyseistä vanhaa kahtiajakoa verottajan velvoitteiden ja saamisten välillä.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt *Unionin oikeus*

Tullikoodeksi

7. Tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä maksettaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

– –”

8. Tullikoodeksin 241 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tulliviranomaisten ei tarvitse maksaa korkoa palauttamilleen tuonti- tai vientitulleille eikä näitä tulleja maksettaessa mahdollisesti kannettavalle luottokorolle tai viivästyskorolle. Korkoa on kuitenkin maksettava, jos:

— palauttamista koskevasta hakemuksesta tehtyä päätöstä ei ole pantu täytäntöön kolmen kuukauden kuluessa sen tekemisestä,

— sitä edellytetään kansallisissa säännöksissä.

– –”

Asetus N:o 1472/2006

9. Asetuksen 1 artiklan 1 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Otetaan käyttöön lopullinen polkumyyntitulli, jota sovelletaan tuotaessa Kiinan kansantasavallasta ja Vietnamista peräisin olevia jalkineita, joiden päälliset ovat nahkaa tai tekonahkaa ja jotka kuuluvat seuraaviin [yhdistetyn nimikkeistön]koodeihin, lukuun ottamatta urheilujalkineita, jalkineita, joissa on erikoistekniikkaa, tohveleita ja muita sisäjalkineita sekä jalkineita, joissa on suojaava kärjys: – –

– –

4. Jollei toisin säädetä, sovelletaan voimassa olevia tulleja koskevia säännöksiä ja määräyksiä.”

4 — Verottaja ei maksa korkoa sopimuksissaan, mutta sille maksetaan korkoa, ks. Paulus, *Liber singularis de usuris*, D.22.1.17.5. Sopimuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä velvoiteoikeudellisia suhteita, kuten Pauluksen virkkeen loppuosasta käy ilmi.

Saksan lainsäädäntö

Yleistä verosäännöksistä annettu Saksan laki (Abgabenordnung, jäljempänä AO)

10. AO:n 1 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”(1) Tätä lakia sovelletaan kaikkiin veroihin, mukaan lukien veronpalautuksiin, joista säädetään liittovaltion tai Euroopan unionin lainsäädännössä, siltä osin kuin niitä hallinnoidaan liittovaltion tai osavaltioiden verohallinnossa. Lakia sovelletaan ainoastaan, jollei Euroopan unionin oikeudesta muuta johdu – –

(3) Jollei Euroopan unionin oikeudesta muuta johdu, tämän lain säännöksiä sovelletaan vastaavasti myös täydentäviin verovelvoitteisiin – –”

11. AO:n 3 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”(3) Tullikoodeksin 4 artiklan 10 ja 11 alakohdassa tarkoitetut tuonti- ja vientitullit ovat tässä laissa tarkoitettuja veroja.

(4) Täydentäviä verovelvoitteita ovat – – korot (233–237 §), – – sekä tullikoodeksissa tarkoitetut korot – –”

12. AO:n 37 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”(1) Verovelkasuhteeseen perustuvia oikeuksia ovat – – 2 momentin mukainen oikeus palautukseen – –

(2) Mikäli vero – – on maksettu tai palautettu ilman oikeudellista perustetta, sillä, jolta maksu on veloitettu, on oikeus saada maksettu tai palautettu määrä takaisin maksun saajalta.”

13. AO:n 233 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Verovelkasuhteeseen perustuvilla oikeuksilla (37 §) maksetaan korkoa ainoastaan siltä osin kuin sitä lainsäädännössä edellytetään – –”

14. AO:n 236 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”(1) Mikäli tuomioistuimen lainvoimaisella ratkaisulla tai sellaisen nojalla alennetaan määrättyä veroa tai myönnetään veronpalautus, palautettavalle tai hyvitetävälle määrälle maksetaan korkoa oikeudenkäynnin vireilletulopäivästä maksupäivään, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 momentin soveltamista – –”

II Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymys

15. Vuosina 2006–2012 Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen (jäljempänä Wortmann) on luovuttanut omissa nimissään vapaaseen liikkeeseen tytäryhtiöidensä tavarat, jotka oli varastoitu tullivarastoon. Tavarat olivat Kiinan kansantasavallasta ja Vietnamista peräisin olevia jalkineita, joiden päälliset olivat nahkaa ja jotka oli ostettu Brosmann Footwear (HK) Ltd. -nimiseltä tavarantoimittajalta (jäljempänä Brosmann) sekä Seasonable Footwear (Zhong Shan) Ltd. -nimiseltä valmistajalta (jäljempänä Seasonable).

16. Hauptzollamt Bielefeld (Bielefeldin tullitoimisto, Saksa) oli vaatinut asetuksen N:o 1472/2006 nojalla polkumyöntitulleja Wortmannilta. Wortmann jätti 22.7.2010 lähtien useita palautushakemuksia, jotka koskivat vuodesta 2006 lähtien maksettuja polkumyöntitulleja, ja perusteli hakemuksiaan unionin tuomioistuimen käsiteltävinä olevilla asioilla (muutoksenhakuasiat C-247/10 P⁵ ja C-249/10 P⁶).

17. Unionin tuomioistuin kumosi tuomioissa Brosmann⁷ asetuksen N:o 1472/2006 ”siltä osin kuin se koskee seuraavia yhtiöitä: Brosmann Footwear (HK) Ltd, Seasonable Footwear (Zhongshan) Ltd, – –”

18. Kyseisen tuomion perusteella Hauptzollamt Bielefeld palautti Wortmannille 17.4.2013 antamallaan päätöksellä polkumyöntitullit vuosilta 2007 (61 895,49 euroa) ja 2008 (92 870,62 euroa).

19. Wortmann vaati 29.11.2013 kultakin palautetulta määrältä kertyneitä korkoja polkumyöntitullien maksamispäivästä lähtien. Hauptzollamt Bielefeld hylkäsi vaatimuksen, koska katsoi, etteivät tullikoodeksin 241 artiklassa mainitut edellytykset täyty: palauttamisesta tehdyn päätöksen täytäntöönpano ei ollut viivästynyt kolmea kuukautta ja Saksan lainsäädännön mukaan oikeus korkoihin alkaa vasta kanteen nostamispäivästä.

20. Finanzgericht Düsseldorf, jossa korkojen maksamisesta kieltäytymistä koskeva kanne nostettiin, katsoo, että lähtökohtaisesti korkoja ei makseta tullikoodeksin 241 artiklan sanamuodon perusteella, joten kantajan vaatimus voisi perustua vain kansallisen oikeuden säännöksiin, joissa kuitenkin myönnetään oikeus verovelkasuhteeseen perustuviin korkoihin ainoastaan siitä päivästä lähtien, jona niitä on vaadittu tuomioistuimessa (AO:n 233 ja 236 §).

21. Finanzgericht Düsseldorf epäilee kuitenkin, onko maksamisesta kieltäytyminen unionin oikeuskäytännössä vahvistettujen unionin oikeuden yleisten periaatteiden mukaista, sillä oikeuskäytännön mukaan palauttamisoikeus ei koske pelkästään perusteettomasti kannettuja veroja vaan myös valtiolle maksettuja tai valtion pidättämiä rahamääriä, jotka ovat suorassa yhteydessä tähän veroon. Tähän kuuluvat varsinaisesti menetykset, jotka aiheutuvat siitä, että rahamäärät eivät olleet käytettävissä sen vuoksi, että vero vaadittiin maksettavaksi ennenaikaisesti.⁸ Jäsenvaltioilla on näin ollen unionin oikeuteen perustuva velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen määrät korkoineen.

22. Tässä tilanteessa Finanzgericht Düsseldorf on esittänyt unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 241 artiklaa tulkittava siten, että siinä viitatussa kansallisessa oikeudessa on unionin oikeuden tehokkuusperiaate huomioon ottaen edellytettävä, että palautetuista tuontitulleista maksetaan korkoa maksettujen tullien maksuajankohdasta palautettujen määrien maksamiseen asti myös niissä tapauksissa, joissa oikeutta palautukseen ei ole vaadittu kansallisessa tuomioistuimessa?”

III Asian käsittely unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten lausumat

A Menettely

23. Ennakkoratkaisupyyntö saapui unionin tuomioistuimen kirjaamoon 14.7.2015.

5 — Tuomio 15.11.2012, Zhejiang Aokang Shoes v. neuvosto (C-247/10 P, EU:C:2012:710).

6 — Tuomio 2.2.2012, Brosmann Footwear (HK) ym. v. neuvosto (C-249/10 P, EU:C:2012:53; jäljempänä tuomio Brosmann).

7 — Tuomio 2.2.2012, Brosmann Footwear (HK) ym. v. neuvosto (C-249/10 P, EU:C:2012:53).

8 — Tuomio 18.4.2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250, 20 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

24. Kirjallisia huomautuksia esittivät Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan toisen kohdan mukaisessa määräajassa Wortmann, Hauptzollamt Bielefeld, Saksan ja Italian hallitukset sekä Euroopan komissio.

25. Unionin tuomioistuin päätti perussäännön 24 artiklan toisen kohdan mukaisesti osoittaa neuvostolle kysymyksen ja pyytää sitä ottamaan kirjallisesti kantaa tullikoodeksin 241 artiklan pätevyyteen suhteessa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan jäsenvaltioiden lähtökohtainen velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti maksettujen verojen määrä korkoineen perustuu unionin oikeuteen.⁹ Neuvosto vastasi siihen 2.5.2016.

26. Komissio esitti 13.5.2016 asetukseen (ETY) N:o 1854/89¹⁰ liittyvät valmisteluasiakirjat toimitettavaksi asianosaisille ja keskusteltavaksi suullisessa käsittelyssä, kuten myös tapahtui.

27. Kun suullisen käsittelyn ajankohta oli annettu tiedoksi, asianosaisia kehoitettiin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 61 artiklan 2 kohdan mukaisesti keskittymään lausumassaan mahdollisuuteen sovittaa yhteen tullikoodeksin 241 artikla ja neuvostolle lähetetyssä kysymyksessä mainittu unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö sekä ottamaan tarvittaessa kantaa myös kyseisen säännöksen pätevyyteen.

28. Istunto asianosaisten kuulemiseksi pidettiin 25.5.2016, ja siihen osallistuivat Wortmann, Hauptzollamt Bielefeld, Saksan hallitus, Euroopan komissio ja neuvosto.

B Yhteenveto asianosaisten lausumista

29. Wortmannin mukaan korkojen maksamista koskeva velvollisuus, joka johtui asetuksen N:o 1472/2006 kumoamisesta tuomiolla Brosmann, ei perustu tullikoodeksin soveltamiseen vaan suoraan unionin oikeuteen ja erityisesti yhtäältä unionin tuomioistuimen kehittämään ja vahvistamaan yleiseen periaatteeseen ja toisaalta mainitun tuomion tarkastelemiseen yhdessä SEUT 266 artiklan kanssa; mainittuun artiklaan perustuu oikeus mitätöidä taannehtivasti kaikki seuraukset, jotka johtuvat unionin tuomioistuimen lain vastaiseksi toteaman toimen soveltamisesta.

30. Wortmann väittää, että tuomio Brosmann koskee sitä suoraan, sillä se harjoittaa tavarantoimittajiensa Brosmannin ja Seasonablen toimittamien jalkineiden tuontia, ja että SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistettu vilpittömän yhteistyön periaate edellyttää, että tuomion kohteena olleet perusteettomat polkumyöntitullit on palautettava kokonaan myös korkoineen, sillä kyseessä ovat Euroopan unionin omat varat, jotka kerätään jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välityksellä.

31. Wortmann ehdottaa, että unionin tuomioistuimen tulisi vastata asian ratkaisevalle tuomioistuimelle, ettei tullikoodeksin 241 artiklaa voida soveltaa ja että polkumyöntitulleja unionin tuomioistuimen kumoaman asetuksen nojalla maksaneella tuontiyrityksellä on oikeus saada maksamansa määrät palautettua korkoineen, joita kertyy polkumyöntitullien maksamispäivästä siihen päivään asti, kunnes ne on palautettu kokonaan. Wortmann ehdottaa siltä varalta, että tullikoodeksin 241 artiklaa olisi unionin tuomioistuimen mukaan sovellettava, että kyseistä artiklaa tulkitaan siten, että siinä viitatussa kansallisessa oikeudessa on säädettävä palautettaviin tuontitulleihin liittyvien korkojen maksamisesta myös silloin, kun asiaa ei ole pantu vireille kansallisessa tuomioistuimessa.

9 — 6.4.2016 päivätty kirje.

10 — Tullivelkaan perustuvien tuonti- tai vientitullien määrien kirjaamisesta tileihin ja niiden maksamisen edellytyksistä 14.6.1989 annettu neuvoston asetus N:o 1854/89 (EYVL 1989, L 186, s. 1).

32. Hauptzollamt Bielefeldin, Saksan hallituksen ja komission mukaan kumpikaan tullikoodeksin 241 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista ei tule sovellettavaksi pääasiassa. Kyseisessä unionin oikeuden säännöksessä ei anneta mahdollisuutta tehokkuusperiaatteen soveltamiseen, mutta jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön erillisen järjestelmän, joka poikkeaa yleissäännöstä, jonka mukaan velvollisuutta korkojen maksamiseen ei ole.

33. Hauptzollamt Bielefeld katsoo erityisesti, ettei tullikoodeksin 241 artiklaa voida tulkita siten, että siinä viitatussa kansallisessa oikeudessa on välttämättä säädettävä korkojen maksamisesta perusteettomasti maksettujen tuontitullien palautettaville määrille.

34. Saksan hallitus asettuu samankaltaiselle kannalle kuin Hauptzollamt Bielefeld ja toteaa lisäksi, että ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava kieltävästi seuraavista syistä:

- Uudessa tullikoodeksissa¹¹ on poistettu poikkeus, joka koskee kansallisissa lainsäädännöissä käyttöön otettuja mahdollisia sääntöjä, ja tämä rajoittaa entisestään mahdollisuutta maksaa korkoa palauttamisen yhteydessä.
- Tullikoodeksin 241 artiklan mukaista vapautusta korkojen maksamisesta voidaan perustella tullimaksujen määräämisjärjestelmällä, jonka ansiosta tavarat saadaan luovutettua välittömästi liikkeeseen.

35. Italian hallitus katsoo, että perusteettomasti kannettujen tulojen palauttaminen edellyttää etukäteen esitettyä vaatimusta, joten korkoa voi alkaa kertyä vasta vaatimuksen esittämispäivästä. Kansallinen säännös, jossa säädetään näin, ei ole unionin oikeuden vastainen. Tuomiossa Littlewood Retail ym. ja tuomiossa Irimie¹² vahvistettua unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa käsiteltävään asiaan, sillä siinä kyseessä olevat polkumyyntitullit on maksettu tuona ajankohtana täysin pätevän ja voimassa olevan neuvoston asetuksen perusteella, jonka unionin tuomioistuin on sittemmin kumonnut. Se lisää vielä, että sen selvittämiseksi, ulottuvatko tuomion Brosmann vaikutukset Wortmanniin, Saksan viranomaisten on arvioitava kyseiseen yritykseen liittyvät erityiset olosuhteet, joten maksettujen maksujen palauttamista koskeva hakemus on yksi palauttamisoikeuden syntymiseen vaikuttava tekijä.

36. Italian hallitus korostaa lopuksi, että lainvastaisuus, johon palauttamisoikeus käsiteltävässä asiassa perustuu, ei johdu jäsenvaltiosta vaan unionin toimielimistä. Se ehdottaa unionin tuomioistuimelle näin ollen, että jos unionin tuomioistuin päättää soveltaa tuomiota Irimie,¹³ sen on todettava, että kyseinen jäsenvaltio voi vaatia asianomaista unionin toimielintä korvaamaan jäsenvaltiolle aiheutuneet liitännäiset kustannukset.

37. Komissio lisää edellä esitettyihin argumentteihin, että on erotettava toisistaan hyvityskorot ja viivästyskorot ja huomioon on otettava myös perusteettoman edun kielto. Komission mukaan korkojen vaatimista koskevaan oikeuteen liittyvien tuomioiden¹⁴ taustalla olleissa asioissa kansallinen säännös on ollut vastoin unionin oikeutta ja lisäksi kantajat ovat osoittaneet itselleen aiheutuneen menetyksen. Sen mukaan käsiteltävässä asiassa on kyse hyvityskoroista, joiden maksaminen edellyttää, että korkoa vaativa osapuoli esittää konkreettista näyttöä itselleen aiheutuneesta menetyksestä.

11 — Unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 269, s. 1), 116 artiklan 6 kohta.

12 — Tuomio 19.7.2012, Littlewoods Retail ym. (C-591/10, EU:C:2012:478) ja tuomio 18.4.2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250).

13 — Tuomio 18.4.2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250).

14 — Tuomio 8.3.2001, Metallgesellschaft ym. (C-397/98 ja C-410/98, EU:C:2001:134, 83 ja 87–95 kohta); tuomio 12.12.2006, Test Claimant in the FII Group Litigation (C-446/04, EU:C:2006:774, 197–220 kohta); tuomio 19.7.2012, Littlewoods Retail ym. (C-591/10, EU:C:2012:478, 22–34 kohta) ja tuomio 18.4.2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250, 16–29 kohta).

38. Komissio väittää toissijaisesti, ettei Wortmann voi perustella vaatimuksiaan SEUT 266 artiklalla, koska a) se ei osallistunut unionin tuomioistuimissa käytyyn menettelyyn, jonka päätteeksi tuomio Brosmann annettiin, ja koska b) SEUT 266 artiklan mukaisesti maksettava viivästyskorkeo alkaa kertyä vasta kyseisen tuomion julistamisesta. Hyvityskorkojen vaatiminen tapahtuisi puolestaan vetoamalla neuvoston ja komission sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen.

39. Komissio toteaa siihen, onko tullikoodeksin 241 artikla mahdollisesti vastoin ylempänä hierarkiassa olevia oikeussääntöjä,¹⁵ ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole kyseenalaistanut tullikoodeksin pätevyyttä. Komissio katsoo lisäksi, että unionin lainsäätäjällä on harkintavaltaa, jota se ei ole ylittänyt, sillä liikaa maksettuihin määriin liittyvien korkojen saamista koskevan oikeuden myöntämättä jättämisen taustalla on oikeudenmukainen tasapaino: tuontiyritys hyötyy siitä, että tavarat ovat välittömästi käytettävissä, ja hyväksyy sen vastapainoksi, ettei sille makseta korkoa mahdollisista liiallisesti maksetuista määristä.

40. Jos unionin tuomioistuin päättää, että palautettaville määrille on maksettava korkoa, sen on komission mukaan otettava huomioon, että a) hyvityskorkojen maksamista koskeva oikeus edellyttää todellisen vahingon tai menetyksen toteen näyttämistä; tässä tapauksessa menetystä ei ole aiheutunut, koska tuontiyhtiö on siirtänyt systemaattisesti polkumyynnitullin määrän ostajien maksettavaksi; että b) vastaajana oleva Hauptzollamt Bielefeld voi perustella poikkeuksen soveltamatta jättämistä tuojalle aiheutuvalla perusteettomalla edulla¹⁶ ja että c) unionin sääntöjen puuttuessa kaikki perusteettomien tulojen palauttamiseen liittyvät liitännäiset kysymykset, kuten korkojen maksaminen, korkoprosentti ja korkojen kertymisen alkamispäivät, on ratkaistava kansallisessa lainsäädännössä.

41. Komission mukaan tullikoodeksin 241 artiklassa ei anneta mahdollisuutta hyvityskorkojen maksamiseen perusteettomasti kannetuista polkumyynnitulleista, ellei kansallisessa lainsäädännössä vahvisteta tätä oikeutta. Kansallisessa lainsäädännössä ei ole välttämätöntä säätää, että palautetuista tuontitulleista on maksettava korkoa tuontitullien maksamispäivästä niiden palauttamispäivään myös silloin, kun korkoa ei ole vaadittu etukäteen tuomioistuimessa.

42. Neuvosto puolustaa tullikoodeksin 241 artiklan pätevyyttä sen syntyhistorian perusteella. Neuvoston mukaan ennakkoratkaisupyynnössä mainittua unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa käsiteltävään tapaukseen, koska siinä on kyse tilanteista, joista ei ole säädetty unionin oikeudessa. Sen sijaan nyt käsiteltävässä asiassa on olemassa nimenomainen korkojen maksamista koskeva säännös, tullikoodeksin 241 artikla, josta käy ilmi se tasapaino, jonka unionin lainsäätäjä on halunnut säilyttää tulliviranomaisten ja tuontiyritysten välillä. Neuvosto esittää toissijaisesti, että 241 artiklaa tulkittaisiin primaarioikeuden mukaisesti niin, että tällaisesta korkojen maksamisesta on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

15 — Komissio puolusti suullisessa käsittelyssä tullikoodeksin 241 artiklan pätevyyttä viittaamalla sen laatimiseen sekä menetyksen toteen näyttämisen kaltaisiin edellytyksiin, joiden täytyessä korkojen maksamista koskeva velvollisuus komission mukaan syntyy. Se myönsi, että viime kädessä kyseistä artiklaa on tulkittava unionin oikeuden mukaisesti.

16 — Tuomio 9.11.1983, San Giorgio (199/82, EU:C:1983:318, 13 kohta).

IV Asian tarkastelu

43. Ensin on syytä selvittää kaikki epäilykset tullikoodeksin ja käsiteltävän riita-asian välisestä suhteesta. Yhtäältä asetuksessa N:o 1472/2006 viitataan nimenomaisesti tullikoodeksiin, kun siinä vahvistetaan jalkineiden tuontia koskeva polkumyöntitulli.¹⁷ Toisaalta polkumyöntitullien maksujärjestelmä perustuu olennaisilta osin tullitariffien¹⁸ maksurakenteeseen, joten vaikka ne ovat erillisiä tulleista, ne eivät tosiasiaa voi poiketa tullikoodeksista.¹⁹

44. Tämä seikka on nähdäkseni ratkaistu implisiittisesti unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä,²⁰ jonka perusteella tullikoodeksissa annetaan ohjeita polkumyöntitullin maksamisesta.

45. Käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimella on tullikoodeksin 241 artiklan soveltamisen suhteen kolme vaihtoehtoa. Ensimmäinen vaihtoehto puoltaa kohdan lineaarista tulkintaa, jolloin ensisijaisesti sovellettavaksi tulisi yleissääntö (eli korkoja ei maksettaisi), sillä kumpaakaan siinä säädetystä kahdesta poikkeuksesta ei voitaisi soveltaa. Toisen vaihtoehdon mukaan olisi todettava, että kyseiseen kohtaan sisältyvä säännös on vastoin unionin oikeuden peruseriaatetta ja näin ollen pätemätön sen vuoksi, että siinä kielletään korkojen maksaminen palautettavana olevien maksettujen määrien lisäksi. Kolmannessa vaihtoehdossa tullikoodeksin 241 artiklaa olisi tulkittava eritellysti siten, että sen soveltamisalaan eivät kuulu tässä kyseessä olevan kaltaiset tilanteet, joissa polkumyöntitullien palauttaminen perustuu niiden käyttöönottamisesta annetun säädöksen pätemättömäksi toteamiseen.

46. Pidän jäljempänä esitetyistä syistä kolmatta vaihtoehtoa asianmukaisimpana käsiteltävän asian olosuhteissa. Tullikoodeksin 241 artiklassa säädetään ”tavanomaisista” tilanteista, joissa maksu (myös polkumyöntitulli) kumotaan siksi, että tullivelkaan liittyvissä yksittäisissä seikoissa on tapahtunut virheitä.²¹ Siinä ei nähdäkseni kuitenkaan tarkoiteta tilanteita, joissa tuontiyritysten maksamien perusteettomien maksujen palauttaminen johtuu sen asetuksen pätemättömäksi toteamisesta, jossa säädetään velvollisuudesta suorittaa kyseiset maksut.

47. Yleissäännön (korkoja ei makseta tullimaksuja palautettaessa) taustalla olevien syiden selvittämiseksi on syytä kiinnittää huomiota säännöksen syntyhistoriaan, joka käy ilmi komission esittämistä asiakirjoista, joista keskusteltiin suullisessa käsittelyssä.

48. Kyseisten asiakirjojen perusteella tullikoodeksin 241 artikla perustuu asetuksen (ETY) N:o 1430/79²² 17 a artiklaan, joka on lisätty kyseiseen asetukseen asetuksen N:o 1854/89 25 artiklan 3 kohdalla. Viimeksi mainitun asetuksen johdanto-osan kuudenteen perustelukappaleeseen sisältyi 11. ja 12.3.1986 pidetyssä talousasioita käsittelevän neuvoston työryhmän kokouksessa hyväksytyn luonnoksen perusteella kaksi virkettä, jotka poistettiin myöhemmin

17 — Ks. edellä 9 kohdassa toistettu asetuksen N:o 1472/2006 1 artiklan 4 kohta.

18 — Asetuksen N:o 1472/2006 mukaisesti kerättävät maksut määritettiin prosentiosuutena tullitariffista. Ennen maksamista tulla-arvo kerrottiin siis asiaankuuluvalla prosentiosuudella tariffin suuruuden määrittämiseksi. Sen jälkeen tähän tarffiin lisättiin polkumyöntitullia vastaava prosentiosuus (asetuksen N:o 1472/2006 1 artiklan 3 kohta).

19 — Muodollinen nimitys ”polkumyöntitulli” perustuu yhdistettyyn tullinimikkeistöön, jossa yhdistetyn nimikkeistön koodeihin on lisätty neljä aakkosnumeerista merkkiä (ylimääräinen Taric-koodi). Tariffi- ja tilastonimikkeistöä ja yhteisestä tullitariffista 23.7.1987 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2658/87 (EYVL 1987, L 256, s. 1) mainitaan niin sanottu ”Taricin alanimikkeet” ja viitataan liitteeseen II, jossa olevassa 4 kohdassa mainitaan polkumyöntitullit.

20 — Ks. vastaavasti tuomio 27.9.2007, Ikea Wholesale (C-351/04, EU:C:2007:547); tuomio 14.6.2012, CIVAD (C-533/10, EU:C:2012:347) ja tuomio 4.2.2016, C & J Clark International (C-659/13 ja C-34/14, EU:C:2016:74). Unionin tuomioistuin on katsonut kyseisissä tapauksissa, että pätemättömäksi todetun asetuksen nojalla maksettuja polkumyöntitulleja ei ole kannettu lain mukaisesti tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla ja että tullikoodeksin 236 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että se on merkityksellinen ratkaistaessa, onko tullit palautettava.

21 — Komissio käytti suullisessa käsittelyssä näistä nimitystä ”tekniset virheet”.

22 — Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2.7.1979 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1430/79 (EYVL 1979, L 175, s. 1).

28.11.1988 annetulla neuvoston oikaisulla, jolla lopullinen sanamuoto hyväksyttiin.²³ Kyseisten virkkeiden poistamisesta huolimatta voidaan todeta, että säädöksen tarkoituksena oli saada aikaan toimijoiden ja tullihallinnon välille tasapuolinen tilanne korkojen maksamisen suhteen siinä tapauksessa, että alun perin suoritettua maksua oli muutettava myöhemmin jompaankumpaan suuntaan tulliselvityksen kiireellisyyden takia mahdollisesti tapahtuneiden virheiden vuoksi.

49. Säännöksen todellinen merkitys käy ilmi kyseisestä johdanto-osan perustelukappaleesta, jossa asiaan liittyvät osapuolet asetetaan kohtuullisuuden nimissä tasapuoliseen asemaan. Alkuperäisessä tullivelan vahvistamisessa noudatettavan menettelyn perusta on sen verran hutera, että on perusteltua, että jos sitä joudutaan korjaamaan jälkikäteen liian suurten tai pienten maksujen vuoksi, ei tullihallinnolla eikä maksuvelvollisella ole pääsääntöisesti velvollisuutta maksaa korkoa välissä kuluneelta (lyhyeltä) ajalta.

50. Komissiokin myöntää, että joissakin tapauksissa tulliviranomainen ei tarkasta tavaroita ennen niiden luovuttamista, vaan se valvoo tuontisääntöjen noudattamista vasta jälkikäteen. Jos jälkikäteen ilmenee aihetta muuttaa maksuja, käy joko niin, että tuontiyrityksen on maksettava siihen mennessä maksamatta ollut osuus (alkuperäinen riittämätön määrä), tai niin, että tullihallinnon on palautettava liikaa maksettu määrä, eikä kummassakaan tapauksessa makseta korkoja.

51. Tällainen tasapuolinen periaate, jossa otetaan huomioon tavaraliikenteeseen tavanomaisesti kuuluva tavaroiden nopea luovuttaminen, on otettu tullikoodeksiin, ja se käy ilmi 241 artiklan yleissäännöstä sekä yhdestä toisesta säännöksestä. Kyseessä on 232 artiklan 1 kohdan b alakohta, jonka mukaan velallisen on maksettava viivästyskorkoa, jos tullien määrää ei ole maksettu asetetussa määräajassa (joka on ilmoitettu tullikoodeksin 222 artiklan 1 kohdassa),²⁴ mikä on vastakohta tullikoodeksin 241 artiklan mukaiselle tulliviranomaisen yleiselle vapauttamiselle korkojen maksamisesta.²⁵

52. Tässä yhteydessä vapautus korkojen maksamisesta on molemminpuolinen (tullihallinto ja talouden toimijat) ja perusteltu, kun huomioon otetaan *tavanomaiset* olosuhteet, joissa tullivelan maksamiseen olennaisesti liittyviä seikkoja sovelletaan; tällöin epäsuorana oletuksena on, ettei kiista koske sääntelykehystä vaan ainoastaan tullin määrän laskemista tai joitakin näihin tekijöihin tai suoritettuun maksuun liittyviä erityisiä olosuhteita.²⁶

53. Näitä tilanteita varten tarkoitettua säännöstä ei voida soveltaa sellaisenaan muihin tilanteisiin, jotka eivät oikeastaan liity tullauksen nopeuteen tai kunkin maksun määräämisen erityisiin olosuhteisiin vaan jotka liittyvät sen sijaan polkumyyntitullin käyttöönotosta annetun asetuksen pätemättömyyteen. Viimeksi mainitussa tapauksessa oikeus saada sekä perusteettomasti maksettu määrä että siitä

23 — Johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen sanamuoto oli seuraava (poistetut virkkeet on kursivoitu): ”— koska kaupallinen tavaraliikenne kasvaa koko ajan ja tavara on luovutettava mahdollisimman nopeasti liikkeeseen, tulliviranomaisten valvontamenetelmiä on mukautettu siten, että tulliviranomainen tarkastaa tavarat ennen liikkeeseen luovutusta ainoastaan muutamissa tapauksissa. Tuonti- ja vientisääntöjen noudattamisen valvonta siirtyy näin myöhemmäs ja tapahtuu useimmiten kirjanpidon tarkastuksena, joka voi johtaa myöhemmässä vaiheessa perittävään lisämaksuun. *Tullivelallisen ei pidä vastata näistä tulliviranomaisten valvontamenetelmien mahdollisista seurauksista, ja tällainen jälkikäteen kirjaaminen ei siksi voi johtaa siihen, että tulliviranomaiselle pitää maksaa korkoa.* Mainittu jälkikäteen suoritettava tarkastus voi johtaa myös liikaa maksetun määrän palauttamiseen. Liikaa maksettu määrä on laskettu asianomaisen osapuolen itsensä veroilmoituksessa ilmoittamien tietojen perusteella, ja asianomainen osapuoli on saanut tavarat käyttöönsä paljon nopeammin kuin jos tarkastus olisi tehty ennen liikkeeseen luovuttamista. *Tällainen palautus ei näin ollen voi johtaa siihen, että tulliviranomaiset joutuvat maksamaan korkoa.*” (Suomennettu unionin tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä).

24 — Unionin tuomioistuin totesi 31.3.2011 antamassaan tuomiossa *Aurubis Bulgaria* (C-546/09, EU:C:2011:199), että ”[yhteisön tullikoodeksin] — 232 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että kantamatta oleviin tulleihin perustuvat viivästyskorot voidaan tämän säännöksen nojalla periä vain mainitun määrän maksamista varten asetetun määräajan päättymisen jälkeiseltä ajalta”.

25 — Sama tasapuolisuus on otettu myös uuteen tullikoodeksiin (asetus N:o 952/2013, 114 artikla (jossa säädetään tullivelan koroista) ja 116 artiklan 6 kohta (joka koskee koronmaksua tuonti- tai vientitullin palauttamisen tai peruuttamisen yhteydessä)).

26 — Komissio otti suullisessa käsittelyssä esimerkiksi virheet tavaroiden luokittelussa, luovutettavien tavaroiden määrässä tai määrättyjen tullien tyypissä.

kertyneet korot palautetuiksi perustuu nähdäkseni suoraan polkumyynnitullien käyttöön otosta annetun asetuksen pätemättömäksi toteamiseen. Polkumyynnitulleilla ei ole enää oikeudellista perustaa, jolloin niihin perustuvilla velvoitteilla ei ole enää laillisia perusteita ja tällaisen perusteella maksetut määrät on palautettava maksajalleen.

54. Ennen kuin jatkan, on syytä viitata unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee kansallisten hallintoviranomaisten (myös tulliviranomaisten) perusteettomasti, vastoin unionin oikeutta kantamien määrien palauttamista. Sen päätteeksi ehdotan, millainen vastaus ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle olisi annettava, jotta se on hyödyksi lopullisen päätöksen antamisen kannalta.²⁷

55. Tuomiossa *Metallgesellschaft ym.* ja tuomiossa *Test Claimant in the FII Group Litigation*²⁸ käsiteltiin perusteettomien verojen palauttamista, prosessuaalisen itsemääräämisoikeuden periaatteen soveltamista ja korkojen maksamista liitännäisenä vaatimuksena.²⁹ Jälkimmäisessä tuomiossa todetaan, että ”kun jäsenvaltio on kantanut veroja yhteisön oikeuden vastaisesti, yksityisillä on oikeus palautukseen sekä aiheettomasti peritystä verosta että tälle jäsenvaltiolle maksetuista tai sen pidättämisestä rahamääristä, jotka ovat suorassa yhteydessä tähän veroon. – – Tähän kuuluvat myös kustannukset, jotka aiheutuvat siitä, että rahamäärät eivät olleet käytettävissä sen vuoksi, että vero vaadittiin maksettavaksi ennenaikaisesti”.³⁰ Korvaus siitä, ettei rahamäärä ole ollut käytettävissä, on siis velkamäärän palauttamisen liitännäinen velvoite.

56. Tuomio *Littlewoods Retail ym.*³¹ koski tilannetta, jossa verovelvolliselle palautettiin liikaa maksettu vero (arvonlisävero) siksi, ettei unionin oikeutta ollut noudatettu; siinä toistetaan aiempi oikeuskäytäntö, joka liittyy oikeuteen saada palautetuiksi sekä perusteettomasti kannettu vero että menetykset, jotka ovat aiheutuneet siitä, ettei rahamäärä ole ollut käytössä. Tuomion mukaan ”oikeuskäytännöstä ilmenee, että jäsenvaltioiden velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen määrät korkoineen perustuu unionin oikeuteen”.³²

57. Tuomiossa *Zuckerfabrik Jülich ym.*,³³ joka koski pätevyyteen liittyvää ennakkoratkaisupyyntöä, todettiin asetuksen N:o 1193/2009³⁴ olevan pätemätön siltä osin kuin siinä käytetty laskentatapa oli vastoin sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä 19.6.2001 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1260/2001 (EYVL 2001, L 178, s. 1). Unionin tuomioistuin päätteli, että perusteettomasti maksetut sokerialan tuotantomaksut oli palautettava, ja totesi aiempaa oikeuskäytäntöä toistaen, että ”yksityisillä, joilla on oikeus saada korvaus summista, jotka on perusteettomasti maksettu pätemättömässä asetuksessa vahvistettuina [maksuina], on – – oikeus saada niille myös korkoa”.³⁵

27 – Unionin tuomioistuimella on valtuudet ”erottaa kansallisen tuomioistuimen sille toimittamasta aineistosta ja erityisesti ennakkoratkaisupyyntöä koskevan päätöksen perusteluista ne yhteisön oikeuden alaan kuuluvat oikeudelliset seikat, jotka oikeudenkäynnin kohde huomioon ottaen edellyttävät tulkintaa tai tarvittaessa pätevyyden arvioimista” (tuomio 29.11.1978, *Redmond*, 83/78, EU:C:1978:214, 26 kohta).

28 – Tuomio 8.3.2001, *Metallgesellschaft ym.* (C-397/98 ja C-410/98, EU:C:2001:134) ja tuomio 12.12.2006, *Test Claimant in the FII Group Litigation* (C-446/04, EU:C:2006:774). Molemmissa tuomioissa oli ratkaistavana sijoittautumisvapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden mahdollinen loukkaaminen sen seurauksena, että emoyhtiön ja tytäryhtiöiden välistä osingonjakoa kohdeltiin verotuksessa eri tavoin sen mukaan, asuiko yhtiö kyseisessä maassa vai ei.

29 – Tuomion 8.3.2001, *Metallgesellschaft ym.* (C-397/98 ja C-410/98, EU:C:2001:134) taustalla olevaan asiaan liittyi sellainen erityispiirre, ettei korkojen maksua koskeva velvoite ollut liitännäinen vaatimus, vaan korkojen maksu oli pääasian kantajien vaatimusten varsinainen kohde.

30 – Tuomio 12.12.2006, *Test Claimant in the FII Group Litigation* (C-446/04, EU:C:2006:774, 205 kohta).

31 – Tuomio 19.7.2012, *Littlewoods Retail ym.* (C-591/10, EU:C:2012:478).

32 – *Ibidem*, tuomion 26 kohta.

33 – Tuomio 27.9.2012, *Zuckerfabrik Jülich ym.* (C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, EU:C:2012:591).

34 – Sokerialan tuotantomaksujen vahvistamisesta markkinointivuosisiksi 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 ja 2005/2006 annettu asetus (EUVL 2009, L 321, s. 1).

35 – Tuomiolauselman 3 kohta.

58. Tuomiossa Irimie³⁶ myönnettiin aiemmissa tuomioissa tehdyn linjauksen mukaisesti, että SEUT 110 artikla on esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jolla otetaan käyttöön toisesta jäsenvaltiosta tuotua autoa koskeva ympäristövero,³⁷ ja sitten siinä toistettiin tuomion *Test Claimant in the FII Group Litigation*³⁸ 205 kohta ja vahvistettiin, että ”periaate, jonka mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen määrät korkoineen, perustuu unionin oikeuteen”.³⁹

59. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on siis vahvistettu unionin oikeuden periaate, jonka mukaan unionin oikeuden vastaisten säännösten perusteella perusteettomasti maksettujen määrien palauttaminen koskee paitsi perusteettomasti maksettuja määriä, myös perusteettoman maksun maksamishetkestä lähtien kertyviä korkoja. Edellä mainituilla tuomioilla on yksi yhteinen piirre: maksuvelvollisuus perustuu oikeussääntöön, joko kansallisen oikeuden (tuomio Irimie)⁴⁰ tai unionin oikeuden (tuomio *Zuckerfabrik Jülich ym.*)⁴¹ oikeussääntöön, joka julistetaan myöhemmin unionin oikeuden vastaisuuden vuoksi pätemättömäksi tai sellaiseksi, ettei sitä voida soveltaa.

60. Tältä kannalta katsottuna sekä varsinaisen maksetun määrän palauttamisessa että korkojen maksamisessa – näitä kahta toisistaan erottamatta – noudatetaan unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatetta, jonka mukaan (poikkeustapauksia lukuun ottamatta ja tiettyjen määräaikojen soveltamista rajoittamatta) unionin oikeuden vastaisen oikeussäännön vaikutukset on korjattava, kun unionin tuomioistuin on todennut tuomiossaan oikeussäännön pätemättömäksi tai sellaiseksi, ettei sitä voida soveltaa. Kun kyseessä ovat erityisesti unionin säädökset, SEUT 264 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos kumoamiskanne hyväksytään, riidanalainen toimi kumotaan. Tästä voidaan johtaa käänteisesti, kuten kyseisen artiklan toisessa kohdassa vahvistetaan, etteivät kumotun toimen vaikutukset voi lähtökohtaisesti jäädä pysyviksi.

61. Tässä kohti keskusteluun tulee mukaan SEUT 266 artikla, jolla Wortmann perusteli vaatimustaan ja jossa velvoitetaan kumotun toimen (tässä tapauksessa asetuksen N:o 1472/2006, jota tuomio Brosmann koski) antanut unionin toimielin toteuttamaan ”tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet”.

62. Komission mukaan Wortmann tukeutuu perusteettomasti tuomioon, joka on annettu sellaisessa menettelyssä, jossa Wortmann ei ole ollut osallisena, ja jossa vieläpä todetaan asetus N:o 1472/2006 pätemättömäksi ainoastaan ”siltä osin kuin se koskee” kantajina olleita yrityksiä. Tällainen vastaväite voisi olla teoriassa hyväksyttävissä, jos Wortmann haluaisi osallistua henkilökohtaisesti tuomion täytäntöönpanoon kyseisen asetuksen antaneessa unionin toimielimessä. Sitä ei kuitenkaan voida hyväksyä, sillä Wortmann pystyi vetoamaan tuomioon Brosmann kansallisia viranomaisia vastaan sen vuoksi, että sillä on läheinen yhteys asetukseen N:o 1472/2006 sekä riita-asiaan, jonka päätteeksi kyseinen asetus todettiin pätemättömäksi, koska Wortmann toimi Brosmannin ja Seasonablen viemien jalkineiden tuontiyrityksenä ja siltä kannettiin polkumyyntitullia, jonka se joutui itse maksamaan.

63. Saksan tullihallinto palautti Wortmannille tuomion Brosmann antamisen jälkeen ne polkumyyntitullit, jotka Wortmann oli maksanut asetuksen N:o 1472/2006 nojalla, kyseenalaistamatta tätä lainkaan nimenomaan siitä syystä, että asia koski Wortmannia suoraan talouden toimijana, joka saattoi hyötyä asetuksen kumoamisesta. Tullihallinto ei toiminut samoin kyseisiä perusteettomia

36 — Tuomio 18.4.2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250).

37 — Ibidem, tuomion 28 kohta. Tuomiossa toistetaan vastaavasti, että ”menetys riippuu erityisesti sen ajan pituudesta, jona unionin oikeuden vastaisesti perusteettomasti maksettu summa ei ole ollut verovelvollisen käytettävissä, ja se sijoittuu siten lähtökohtaisesti kyseessä olevan perusteettoman veron maksupäivän ja sen palautuspäivän väliseen aikaan”.

38 — Tuomio 12.12.2006, *Test Claimant in the FII Group Litigation* (C-446/04, EU:C:2006:774).

39 — Tuomio 18.4.2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250, 22 kohta).

40 — Tuomio 18.4.2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250).

41 — Tuomio 27.9.2012, *Zuckerfabrik Jülich ym.* (C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, EU:C:2012:591).

maksuja vastaavien korkojen kohdalla ainoastaan siksi, että se oletti tullikoodeksin 241 artiklan estävän sen. Korostan kuitenkin, että Saksan tulliviranomaiset tekivät oikeat – joskin vain osittain oikeat – johtopäätökset⁴² asetuksen N:o 1472/2006 pätemättömäksi toteamisesta, kun ne palauttivat Wortmannin vaatimat määrät.

64. SEUT 266 artikla on tässä samassa asiayhteydessä arvokas suuntaa-antava ohjenuora kansallisten hallintoviranomaisten (ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten) toimille, kun niiden perusteettomasti kantamat määrät on hyvittävä unionin omista varoista. Useissa edellä tarkastelluissa tuomioissa (tuomio Littlewoods Retail ym. ja tuomio Zuckerfabrick Jülich ym.)⁴³ viitataan nimenomaisesti muutamiin näistä varoista (arvonlisävero ja sokerin tuontimaksu).

65. Omien varojen (joihin myös polkumyyntitullit kuuluvat)⁴⁴ hallinnointi tapahtuu sellaisella kaavalla, että jäsenvaltioiden hallintoviranomaiset huolehtivat niiden määrittämisestä ja keräämisestä ja jakavat tulot unionin kanssa. Valtio toimii siis Euroopan unionin toimielinten välikätenä. Tämän johdosta polkumyynniasetuksen kumoamisesta annettu tuomio sitoo erityisesti kansallisia viranomaisia ja vahvistaa vaatimusta siitä, että kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon asiaan liittyvä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö sekä SEUT 266 artiklasta johtuvat täytäntöönpanoperusteet.

66. Kansallisten viranomaisten toimet polkumyyntitullin soveltamiseksi ovat pelkästään asetuksen N:o 1472/2006 täytäntöönpanoa, ja kun tämä normatiivinen perusta on kumottu, tulliviranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta siihen perustuvat maksut saadaan kumottua kaikkine vaikutuksineen. Vaikutusten kumoamiseen kuuluu sekä perusteettomasti maksettujen polkumyyntitullien palauttaminen että niihin liittyvien korkojen maksaminen tullien maksamisen ajankohdasta lähtien. Ainoastaan tällä tavoin voidaan tilanne palauttaa sellaiseksi, jollainen se olisi, ellei myöhemmin kumotun asetuksen täytäntöön panevaa toimea olisi toteutettu lainkaan. Kun otetaan huomioon, että tilanteen palauttaminen viivästyi eikä Wortmann pystynyt tuona aikana käyttämään perusteettomasti maksamiaan määriä, korot maksamalla korvataan se, etteivät kyseiset Wortmannille kuuluneet rahamäärät olleet sen käytettävissä.

67. Asetuksen N:o 1472/2006 pätemättömyydestä seuraa lopulta sekä velvollisuus palauttaa Wortmannin maksamat polkumyyntitullit että velvollisuus lisätä kyseiseen määrään asiaankuuluvat korot. Ainoastaan tällöin Saksan viranomaisten kantamien tullimaksujen vaikutus kumoutuu kokonaan, kun kaikki sen seuraukset on poistettu taannehtivasti. Unionin tuomioistuin ratkaisi asian näin tuomiossa Zuckerfabrik Jülich ym.,⁴⁵ jonka kanssa käsiteltävällä asialla on erityisen paljon yhteistä.

42 — Unionin tuomioistuin katsoi 1.6.2006 antamassaan tuomiossa P&O European Ferries (Vizcaya) ja Diputación Foral de Vizcaya v. komissio (C-442/03 P ja C-471/03 P, EU:C:2006:356), että komission päätöksen kumoamisesta annetulla tuomiolla ”poistettiin taannehtivasti [tämä] päätös kaikkien oikeussubjektien suhteen. Tällaisella kumoamistuomiolla on siten erga omnes -oikeusvaikutus, joka antaa sille ehdottoman oikeusvoiman.” Vaikka kyseisen asian olosuhteet eivät ole samat kuin käsiteltävässä asiassa, esitetty toteamus on SEUT 264 artiklan mukainen.

43 — Tuomio 19.7.2012, Littlewoods Retail ym. (C-591/10, EU:C:2012:478) ja tuomio 27.9.2012, Zuckerfabrik Jülich ym. (C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, EU:C:2012:591).

44 — EU:n yleisessä talousarviossa varainhoitovuodeksi 2016 (EUVL 2016, L 48, s. 1) otsikon ”Omat varat” (s. 36) alla oleva luku 12 ”Päätöksen 2007/436/EY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tullimaksujen ja muiden maksujen sisältä yhdessä yhteisen tullitariffin kanssa ”muista tulleista [kertyvät maksut], jotka Euroopan unionin toimielimet ovat vahvistaneet tai vahvistavat kolmansien valtioiden kanssa käytävälle kaupalle”.

45 — Tuomio 27.9.2012, Zuckerfabrik Jülich ym. (C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, EU:C:2012:591).

68. Lisäksi tuomion Zuckerfabrik Jülich ym.⁴⁶ perusteella kyseinen ”yksityisten oikeus” ei ole kytköksissä siihen, onko olemassa perustetta, jonka nojalla jäsenvaltiot, joilla on velvollisuus palauttaa maksettu määrä sekä maksaa korot, voivat vaatia itse maksamiaan määriä takaisin unionin toimielimiltä, jotka ovat antaneet kumotun asetuksen.⁴⁷ Tämän perusteella en ymmärrä, miksi yksityisen toimijan, joka on jo menettänyt omaisuuttaan riittävästi sellaisen polkumyynnitullin määräämisen seurauksena, joka on lopulta ollut perusteeton, pitäisi jakaa vaatimuksensa kahtia ja yhtäältä pyytää kansallista hallintoviranomaista palauttamaan suoraan maksamansa määrän ja toisaalta, kuten komissio vaikuttaa ehdottavan, vaatia korkoja SEUT 340 artiklan perusteella vedoten Euroopan unionin toimielinten sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen.

69. Nähdäkseni ei ole myöskään vakuuttavia perusteita väittää, että korkojen pitäisi alkaa kertyä päivästä, jona tuomio Brosmann annettiin, tai jopa vasta siitä päivästä, jona niitä on vaadittu tuomioistuimessa. Viimeksi mainitusta näkemyksestä unionin tuomioistuin totesi tuomiossa Irimie,⁴⁸ että unionin oikeuden ”kanssa on ristiriidassa kansallinen säännöstö, jonka perusteella unionin oikeuden vastaisesti kannetun veron palauttamiseen liittyvien korkojen määrää rajoitetaan siten, että ne lasketaan vasta tämän veron palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien”.

70. Kyseinen lausuma perustuu siihen, että jos asetuttaisiin vastakkaiselle kannalle, verovelvolliselta evättäisiin asianmukainen korvaus siitä menetyksestä, joka sille on aiheutunut unionin oikeuden vastaisen veron maksamisesta, ja tämä menetys riippuu ”sen ajan pituudesta, jona unionin oikeuden vastaisesti perusteettomasti maksettu summa ei ole ollut – – käytettävissä, ja se sijoittuu siten – – kyseessä olevan perusteettoman veron maksupäivän ja sen palautuspäivän väliseen aikaan”.⁴⁹ Tätä näkemystä voidaan mielestäni soveltaa vastaavasti myös korkoihin, kun kyseessä on unionin tuomioistuimen unionin oikeuden vastaiseksi toteamaa polkumyynniasetusta soveltaen kannettujen tullimaksujen palauttaminen. Näissä tilanteissa maksuvelvollisuus johtuu suoraan unionin oikeudesta eli ipso iure, eikä se edellytä nimenomaista vaatimusta korkojen maksamisesta maksettujen määrien lisäksi.

71. Analogisista syistä en myöskään katso, että korkojen laskemisen alkamispäivän olisi tässä tapauksessa oltava tuomion Brosmann antopäivä (2.2.2012). Unionin tuomioistuin on kylläkin todennut tuomioon komissio v. IPK International⁵⁰ liittyvissä erityisissä olosuhteissa, että viivästyskorot on maksettava ”kumoamistuomion SEUT 266 artiklan ensimmäisessä kohdassa [tarkoitettuna täytäntöönpanotoimenpiteenä]”⁵¹ ja ettei hyvityskorkojen myöntäminen ollut

46 — Tuomiolauselman 3 kohdan lopussa olevassa virkkeessä todetaan, että ”kansallinen tuomioistuin ei voi harkintavaltaansa käyttäessään kieltäytyä myöntämästä korkoa jäsenvaltion pätemättömän asetuksen nojalla kantamille määrille sillä perusteella, että kyseinen jäsenvaltio ei voisi vaatia vastaavaa korkoa Euroopan unionin omista varoista”.

47 — Ennakkoratkaisupyynnön ulkopuolelle jää Italian hallituksen huomautuksissaan esille ottama kysymys siitä, voisivatko Saksan viranomaiset periä puolestaan unionin toimielimiltä sen määrän, joka niiden on pitänyt palauttaa pätemättömän asetuksen perusteella kannettuja polkumyynnitulleja maksaneille.

48 — Tuomio 18.4.2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250).

49 — Ibidem, tuomion 28 kohta.

50 — Tuomio 12.2.2015, komissio v. IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83). Riita-asiassa oli kyse komission päätöksestä, jolla se kumosi IPK:lle myönnettyt tuet ja jonka vuoksi kyseinen yritys ei saanut enää tiettyjä rahamääriä ja joutui palauttamaan maksetut määrät korkoineen. Päätös kumottiin, ja komissio maksoi puuttuvat määrät sekä IPK:n palauttamat määrät, joihin oli lisätty hyvityskorko kumoamistuomiota edeltävältä ajalta.

51 — Ibidem, 30 kohta.

luonteeltaan tällainen, ”vaan se kuuluu SEUT 266 artiklan toisen kohdan, jossa viitataan SEUT 340 artiklaan, – – soveltamisalaan”⁵² ”siltä osin kuin sillä on tarkoitus hyvittää kiinteämääräisesti sitä, ettei velkoja ole voinut käyttää saatavaansa, ja kannustaa velallista panemaan kumoamistuumio täytäntöön mahdollisimman nopeasti”.⁵³

72. Tuomiota komissio v. IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83) on nähdäkseni tulkittava ottamalla huomioon kyseisen riita-asian erityispiirteet, eikä sen perusteella voida päätellä poikkeusta edellisissä kohdissa mainitusta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä.⁵⁴ Lähtökohtana on siis edelleen, että kansallisille viranomaisille (tässä tapauksessa tulliviranomaisille) pätemättömän tai soveltamatta jätettävän oikeussäännön nojalla perusteettomasti maksetut tulot antavat unionin oikeuden mukaisesti kyseisten määrien maksajalle oikeuden sekä saada takaisin perusteettomasti maksetut määrät että saada maksupäivästä lähtien kertyneet korot.

73. Palauttamisvelvollisuuden kohdistuneista muista vastaväitteistä, jotka liittyivät korkojen kertymiseen siltä ajalta, jona peritty rahamäärä ei ole ollut käytettävissä, on riittävää todeta, ettei ole osoitettu, että polkumyynitullien maksajalle (Wortmannille) olisi aiheutunut väitetty perusteeton etu siitä, että tämä olisi siirtänyt saamansa määrän kolmansien maksettavaksi. Saksan tullihallinto, joka palautti Wortmannille varsinaisen maksetun määrän ilman hyvityksiä, ei sitä paitsi ottanut tätä seikkaa lainkaan esille maksetun määrän yhteydessä. Tällaisella vastaväitteellä ei voida perustella myöskään kieltäytymistä maksamasta korkoja, joiden kertyminen johtuu viime kädessä siitä, ettei maksajan ole ollut mahdollista saada maksamiaan määriä käyttöönsä silloin, kun kyseiset määrät ovat olleet objektiiviselta kannalta perusteettomasti hallintoviranomaisen pidättäminä.

V Ratkaisuehdotus

74. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Finanzgericht Düsseldorfin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

Tulliviranomaisten velvollisuus palauttaa tuontiyrityksen perusteettomasti maksamat polkumyynitullit, jotka on otettu käyttöön unionin tuomioistuimen myöhemmin pätemättömäksi toteamalla asetuksella, koskee myös kyseisiin määriin liittyviä korkoja, jotka alkavat kertyä siitä päivästä, jona mainitut määrät on maksettu.

52 — Ibidem, 37 kohta.

53 — Tuomio 12.2.2015, komissio v. IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, 30 kohta). Unionin tuomioistuin perustelee tuomion 37 ja 38 kohdassa, miksi se pitää kyseisiä korkoja viivästyskorkoina eikä hyvityskorkoina, seuraavasti: ”Tällaisten korkojen [eli hyvityskorkojen] tarkoituksena on nimittäin hyvittää ajankulua siihen asti, kunnes vahingon määrä on arvioitu oikeudessa, riippumatta velallisesta johtuvasta viivästymisestä.” Tämä perustelu on selkeämpi, jos sitä täydennetään julkisasiamies Botin ratkaisuehdotuksen komissio v. IPK International (C-336/13 P, EU:C:2014:2170) 92 kohdalla: ”Komissio oli siten kumoamisen ex tunc -vaikutuksen vuoksi velvollinen maksamaan IPK:lle maksettavista tai palautettavista summista koostuvan määrältään selvän, määritetyn ja vaadittavissa olevan pääoman saatavan. IPK:n saatava tuotti siten viivästyskorkoja, jotka kertyivät maksettavalle summalle IPK:n tekemästä valituksesta lukien ja palautettavalle summalle siitä ajankohdasta lukien, kun IPK oli maksanut sen komissiolle.”

54 — Ks. edellä 46 kohta ja sitä seuraavat kohdat.